

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/226
KARAR NO : 2021/310
KARAR TR : 03/05/2021

ÖZET: mar planında okul alanı olarak ayrılan ve idarece bir kısmına yol ve kaldırım yapılarak fiilen el atılan ta inmazların kamula tırılmayarak mülkiyet hakkının kısıtlandı ı iddiası ve tazminat istemiyle açılan davanın ADL YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davaçılar : 1-S.D. 2-V.S.D.
Vekili : Av. A.K.
Davalı : Milli E itim Bakanlı ı
Vekili : Av. E.T.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkillerinin stanbul ili, Maltepe ilçesi, Altayçe me mahallesi, 27 pafta, 373 ada, 1 ve 5 parsel sayılı toplam 1405,47 m².lik gayrimenkullerin maliki olduklarını, dava konusu ta inmazın Uygulama mar Planına göre okul alanı olarak ayrıldı ını, 30 yıllık bir zaman geçmesine ra men yerin kamula tırmadı ı gibi, okul alanı dı ına çıkarılmasına da müsaade edilmedi ini ve müvekkillerinin tasarruf haklarının kısıtlandı ını, bu ekinde ta inmazlara davalı idare tarafından kamula tırmasız el atıldı ını ileri sürerek, fazlaya ili kin hakları saklı kalmak kaydı ile imdilik 12.000 TL'nin kamunun alacaklarına uygulamı oldu u en yüksek faiz oranı birlikte tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N B A V U R U S Ü R E C

A. Adli Yargıda

2. stanbul (Anadolu) 15. Asliye Hukuk Mahkemesi, 17/12/2013 tarihli ve **E.2012/49 K.2013/683 sayılı dosyasında**, "*Davanın yargı yolu bakımından reddine*" kararı vermi , temyiz edilen kararın Yargıtay 5. Hukuk Dairesinin 30/10/2014 tarih ve E.2014/10247, K.2014/24573 sayılı ilamıyla onanarak 15/12/2014 tarihinde kesinle ti i anla ılmı tır. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı öyledir;

"11/06/2013 tarihinde yürürlü e giren 6487 sayılı yasanın 21.maddesi ile Kamula tırma Kanunu'nun geçici 6. maddesinde yapılan de i iklik ile "uygulama imar planlarında umumî hizmetlere ve resmi kurumlara ayrılmak suretiyle veya ilgili kanunların uygulamasıyla tasarrufu kısıtlanan ta inmazlar hakkında, 03/05/1985 tarihli ve 3194 sayılı imar kanununda ön görülen idari ba vuru ve i lemler tamamlandıktan sonra idari yargıda dava açılabilir. Bu madde hükümleri karara ba lanmamı veya kararı kesinle memi tüm davalara uygulanır." Hükmü getirilmi tir. (Yargıtay 5. Hukuk Dairesi'nin 04/11/2013 tarih 14809 Esas, 13368 Karar sayılı ilamı)

Ayrıca Anayasa mahkemesinin 25/09/2013 gün 2013/93 esas 2013/101 karar sayılı ilamında da "kamula tırmasız el atmadan söz edilebilmesi için ta inmaz zilyetli ini idareye geçmesi ve ta inmazın fiilen kamu hizmetine tahsis edilmi olması gerekti i, imar kısıtlamalarında ta inmazın zilyetli inin malikte kalmaya devam etmekte olup, yalnızca malikin tasarruf yetkisinin, ilgili mevzuattan kaynaklanan bazı kısıtlamalara maraz kaldı ı,

bu nedenle imar kısıtlamalarından kaynaklanan tazminat davalarının idari yargıda açılabilmesi" kabul edilmiştir.

Bu sebeple davanın toplanan deliller ve dosya kapsamına göre idari yargıda görülmesi gerektiği i..."

3. Davacılar vekili bu kez benzer istemle idari yargıda dava açmıştır.

B. idari Yargıda

4. istanbul 11. dade Mahkemesi, E.2019/1089 sayılı dosyasında 02/12/2020 tarihli gönderme kararına istinaden; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kurulu ve İncelemeleri Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 16/02/2021 tarih ve E.2019/1089 sayılı üst yazı ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmuştur. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Belediyelerin, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 8. maddesi ve 18. maddesinin verdiği yetki ile arazi ve arsalar üzerinde imar planlarının hazırlanması ve yürürlüğe konulması, arazi ve arsa düzenlemesi gibi faaliyetleri kapsamında yaptıkları imar planlarından kaynaklanan işlemlerin tek yanlı ve kamu gücüne dayanan irade açıklamaları ile tesis edilen genel ve düzenleyici işlemler olduğu, bu yönü ile de idari eylem ve işlemlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların idari yargı yerlerinde çözümlenmesi gerektiği tartışmalıdır.

Öte yandan, idarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine elkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında elkinlere zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı elkin hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir elkin hakka müdahalede bulunulduğu, özel mülkiyete konu taşınmazın kamulaştırılması veya plan ve projeye aykırı işlemler görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere elkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerlerinde çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiştir.

Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında, "Diğer Mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında. Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınacaktır" hükmüne yer verildiği. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğini, dolayısıyla 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibarıyla görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, bu tür Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uygulanması zorunlu bir karar mesabesinde değildir.

Dava dosyasının incelenmesinden; istanbul ili. Maltepe İlçesi, Altayçeşme Mah. 373 ada, 1 ve 15 parsel nolu taşınmazın 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planlarında "okul alanı" olarak kısıtlamasından dolayı Kamulaştırılmamış El Atma hükümleri gereğince ince fazlaya elkin talep dava hakları saklı kalmak üzere 10.000.00 TL bedelin hukuki olarak el atma tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte ödenmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda; dosya sunulan bilgi ve belgelerden, 1 ve 15 parsel numaralı taşınmazın 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planlarında "okul alanı" olarak davalı idarelerce kamulaştırılmamış fiilen el atıldığı belirtilmiştir. İncelemelerden ve bir parselde fiilen bir el atma olduğu takdirde parselin bütünü açısından el atmadan söz edilebileceğinden, bu tür bir ifadeyle taşınmazın bir bütün olarak düzenlenmesi ve el atmanın varlığı halinde taşınmazın tamamı açısından el atmanın varlığı kabul edilerek buna göre değerlendirilmesi gerektiğinden, el atmadan doğan zararın tazminine yönelik davanın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girmektedir."

III. LG L HUKUK

A. Mevzuat

5. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve i lemlerinden do an zararı ödemekle yükümlü oldu u kurala ba lanmı ; 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve i lemlerinden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmı tır.

B. Yargı Kararları

6. Yargıtay çtihadı Birle tirme Kurulu'nun 11/02/1959 tarihli ve E.1958/17, K.1959/15 sayılı kararının, III. bölümü öyledir:

“ stimlâksiz el atma halinde amme te ekkülü stimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almı olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmu durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan ba ka, bir amme te ekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yı lması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da ba kasının malına amme te ekkülünün diledi i gibi el atma hakkı bulunmadı ı ve plan ve projelere ve arnamelere ba kasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayaca ı cihetle, haksız fiilden do an bir tazminat davası sayılır.

Yapılan i lerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmı bir dava haksız fiilden do an bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birle tirme kararının dı ında kaldıklarından kararın bunlara ümulü yoktur.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

7. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/05/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

8. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

9. Dava, davacıların maliki oldu u ta ınmazın imar planında okul alanı olarak ayrıldı ı ve bugüne kadar kamula tırılmayarak mülkiyet hakkının kısıtlandı ı iddiasıyla ve tazminat istemiyle açılmı tır.

10. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ilikin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilikin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

11. Dosyanın incelenmesinden, stanbul ili, Maltepe ilçesi, Altayçe me mahallesi, 27 pafta, 373 ada, 1 ve 5 parsel sayılı ta ınmazların imar planında "okul alanı" olarak ayrıldı ı ve bugüne kadar kamula tırlımayarak mülkiyet hakkının kısıtlandı ı, dosyada mevcut bilirki i raporlarından söz konusu ta ınmazların bir kısmına Maltepe Belediye Ba kanlı ınca fiilen el atılarak yol ve kaldırım yapıldı ı belirlenmi tir.

12. Bu durumda, görev uyu mazlı ına konu davanın; imar planında okul alanı içinde kalan ta ınmazlara kamula tırlımsızın yol ve kaldırım yapılmak suretiyle fiilen el atıldı ı iddiası ile ve tazminat istemiyle açıldı ının kabulü gerekir.

13. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, stanbul 11. dare Mahkemesinin ba vurusunun kabulü ile stanbul (Anadolu) 15. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/12/2013 tarihli ve E.2012/49, K.2013/683 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. stanbul 11. dare Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile stanbul (Anadolu) 15. Asliye Hukuk Mahkemesinin 17/12/2013 tarihli ve E.2012/49, K.2013/683 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

03/05/2021 tarihinde OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN